

BES223 GIDA KATKI MADDELERİ

Prof. Dr. Berrin ÖZKAYA

Günümüzde gerek bitkisel ve gerekse hayvansal kaynaklı pek çok yeni gıda çeşidi geliştirilmiştir.

Bunun yanında gıda maddeleri artık sadece üretildiği yörede ya da üretildiği mevsimlerde değil, çok daha uzaklara taşınarak veya uzun süreler depolanarak tüketilebilmektedir.

Bir ham maddenin işlenerek mamul gıda haline getirilmesi veya başka bir çeşit ürüne dönüştürülmesi içerisinde katılan bir takım maddeler sayesinde olmaktadır.

- Gıda maddesi çok kısa sürede bozulabilen bir özelliğe sahiptir.
- Gıda maddelerini taşıma ve depolama sırasında uzun süre koruyabilmek için enzim, mikroorganizma veya kimyasal faaliyetlerin durdurulması veya hiç olmazsa yavaşlatılması gerekir. Bunun için kimyasal maddeler kullanılır.

Gıda katkılarının zararlı etkilerinden insanları korumak ve çok çeşitlenmiş ve çoğalmış olan katkıları denetim altında tutabilmek için ulusal ve uluslararası yasal önlemler alınmıştır.

- Gıda ve Tarım Teşkilatı (**Food and Agricultural Organisation - FAO**)
- Dünya Sağlık Örgütü (**World Health Organisation - WHO**)
- Gıda Kodeks Komisyonu (**Codex Alimentarius Commission - CAC**)

başta olmak üzere bir takım kuruluşlarca katkı maddelerinin kullanımı denetim altında tutulmaya çalışılmaktadır.

Tarihçe.

Gıda katkı maddelerinin kullanılmasının insanlık tarihi kadar eski olduğu ifade edilmektedir.

MÖ 3000 yıllarında etlerin kürlenmesinde tuzdan yararlanıldığı,

- MÖ 50 yıllarında Romalılar tarafından baharat yaygın olarak kullanılmıştır. Ayrıca et, sebze ve meyvelerin muhafazasında salamura (tuzlu su) ve sirke , taze meyvelerin muhafazasında da balmumu kullanılmıştır.

3500 yıl önce eski Mısırlılar katkı maddesi olarak bazı boya maddelerini kullanmışlardır.

- M.Ö. 6. ve 5. yüzyılda Yunanlılar et ve balıkların saklanmalarını tuzla sağlamışlar, ayrıca balıkları ve domuz etlerini sirke kullanarak dayandırma yoluna gitmişlerdir.

- İlk kez 1886 yılında ABD de tuz ve Ca-fosfat karışımı bir preparat, gıda katkıları olarak patent almıştır.
- WHO 1956 yılında 40 ülkeyi kapsayan 114 yapay ve 40 doğal renk maddesinin listesini çıkarmış ve kullanımına izin vermiştir.